

Kiirekävely

Luokat
7-9

Toinen-
aste

311

Pieniä suuria tekoja

Tehtävä:

Havainnollistetaan toiset huomioivan käytöksen merkitys liikkumalla koulutuspaikanteissa ohjaajan ohjeiden mukaisesti.

Tila:

Valja tila, jossa mahtuu liikkumaan.

Aika:

10 minuuttia.

Ohjeet

Harjoituksen aluksi osallistujat lähtevät äänettöminä ja hitaasti liikkumaan. Kehota jonkin ajan kuluttua heitä nopeuttamaan liikettään, ja vähitellen kaikki liikkuvat kiireisesti. Säättele kulkijoiden vauhtia esimerkiksi vaihteistolla 1-5, jossa viitosvaihte on kaikkein kiireisin. Kehota osallistujia kokeilemaan, miltä tilassa liikkuminen tuntuu, jos kävelijät huomioivat toisensa ja varovat törmäämästä toisiinsa. Vastaavasti kokeillaan, miltä tuntuu, kun kävelijät eivät välitä törmäämisistä eivätkä osoita olevansa pahoillaan törmäilystään. Kerro sitten, että kiire helpottaa vähitellen. Samalla osallistujat alkavat jälleen ottaa muut tilassa olevat huomioon. Pikku hiljaa palataan samaan hitaaseen vauhtiin kuin harjoituksen aluksi.

Keskustelukysymykset:

- Miltä tuntui kulkea tilassa silloin, kun kaikki liikkuvat muut huomioiden?
- Miltä tuntui liikkua silloin, kun kaikki liikkuvat välittämättä muista?
- Mikä harjoituksessa oli vaikeaa? Mikä helppoa?

Avainsanat:

- Toiset huomioiva käytös
- Jämäkkyys
- Osallisuus
- Ryhmäyttäminen

Kiirekävely

311

Taustaa

Vastuu omasta käytöksestä

Ryhmäpaineella tarkoitetaan prosessia, joka saa ryhmän jäsenet toimimaan tietyllä tavalla ryhmässä vallitsevien julkilausuttujen tai kirjoittamattomien normien mukaisesti. Normit vaikuttavat ryhmän jäsenten vuorovaikutukseen asettamalla sopivaksi pidetyn käytöksen rajat. On kuitenkin muistettava, että loppujen lopuksi yksilöt itse, ryhmän jäsenet, vaikuttavat siihen, minkälaiseksi ryhmän normirakenne muodostuu. Normit tulevat näkyväksi ja vaikuttavat yksilön toiminnan kautta. Usein on helpointa vain toimia niin kuin ryhmässä on ollut tapana toimia seurauksia miettimättä. Ryhmän taakse on myös helppo piiloutua, kun tarvitaan vastuunkantajia.

Assertiivisuus eli jäämäkkyys onkin ominaisuus, joka on tärkeä myös ryhmässä toimimisen kannalta. Assertiiviset ryhmäläiset esittävät mielipiteitään avoimesti ja niitä perustellen. He tuottavat esiin myös eriävät näkemyksensä ja yrittävät ymmärtää erilaisia mielipiteitä. Assertiivisuus ei ole aggressiivisuutta. Aggressiivinen ryhmän jäsen käyttäytyy dominoivasti: määräälee, kiristää ja hyökkää. Myös passiivisuus voi olla haitallinen tapa viestiä. Passiiviset eivät ota kantaa asioihin vaan tyytyvät toisten tekemiin päätöksiin ja ajalehtivät enemmistön päätöksessä, vaikka olisivat sisimmissään eri mieltä. Tukioppilaille on koulu yhteisössä annettu aktiivinen rooli hyvän yhteishengen luojina. Tukioppilaiden ei tarvitse kuitenkaan olla koulussa väsymättömiä tapahtumajärjestäjiä. Tärkeä osa tukioppilaiden toimintaa on arjessa tapahtuva hyvän yhteishengen edistäminen ja rakentavan vuorovaikutuskulttuurin luominen. Tutkimusten mukaan osallisuus lisää viihtymistä koulussa. Osallisuus myös kerryttää uutta osallisuutta, sillä osallistumisen myötä nähdään uusia osallistumisen paikkoja ja mahdollisuuksia. Tukioppilaat voivatkin näin omalla esimerkillään kannustaa koko koulu yhteisöä toimimaan.

Kerro osallistujille

- Vaikka ryhmässä vallitsevat normit ja ilmapiiri vaikuttavat merkittävästi jokaisen meistä käytökseen, loppujen lopuksi jokainen itse osaltaan vaikuttaa, millaiseksi ryhmän toiminta muodostuu ja millaista käytöstä pidetään hyväksyttävänä.
- Ryhmässä toimimiseen tarvitaan assertiivisuutta eli jäämäkkyyttä ja kykyä seistä omien mielipiteidensä takana.
- Tukioppilaiden aktiivinen toiminta voi edistää koulussa muidenkin aktiivisuutta toimia hyvän yhteishengen rakentajina.

Lähteet:

Kiilakoski T. 2012. Koulu nuorten näkemänä ja kokemana. Muistiot 2012: 6. Helsinki: Opetushallitus.
Toivakka S. & Maanoja M. 2011. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. PS-Kustannus.

